

Repetition: Industrialisering

Dagsorden

Mål & begreber

Definition

Før den industrialiseringen

Dampkraft

Landbruget i forandring

Voksende byer

Arbejderne i byerne 1/2

Arbejderne i byerne 2/2

5. maj 1872

Opsamling

Noter

Copyright

Mål og begreber

- At kende baggrund, konsekvenser og udvikling i forbindelse med industrialiseringen.

Definition

industrialisering, udviklingsproces i et samfund, hvorunder industrierhvervenes andel af den samlede økonomi og beskæftigelse stiger, typisk ledsaget af en generel økonomisk vækst. Under industrialiseringen sker der en udbredelse af industrielle processer, idet de håndværksmæssige produktionsformer afløses af stordrift, masseproduktion, øget brug af maskinkraft og specialisering af arbejdsprocesserne (arbejdsdeling).

Citat: [Den store danske](#). © Den Store Danske og Anders Nygaard.

Før industrialiseringen

- Alt blev produceret v.hj.a. håndkraft.
- En håndværker startede typisk med alle råvarer og endte til sidst med det færdige produkt

Dampkraft

- I 1781 fik James Watt et patent på en 10hk dampmaskine.
- Maskinen kunne erstatte håndkraft i flere processer
- Tekstilindustrien var den første industri hvor dampmaskinen for alvor slog igennem.

Landbruget i forandring

Udvikling

- Bedre udnyttelse af jorden
- Maskinisering og forskellige teknologiske forbedringer
- Større fokus på dyrehold

Konsekvenser

- Højere udbytte
- Brug for færre hænder
- Store eksportmuligheder (England)

Udvikling i industri og landbrug = bytilvækst

- På landet blev der gradvist brug for færre hænder
- Dødeligheden faldt (Kartofler og hygiejne)
- ...medfører befolkningsoverskud på landet

- I byerne er der brug for arbejdskraft til den spirende industri. Til fx.:
 - Tekstil-industrien
 - Forarbejdning af landbrugets produkter:
 - * Korn til øl/snaps
 - * Mælk til smør

Arbejderne i byerne

- De tidlige arbejdere var ikke repræsenteret politisk
- Lønnen afgjordes af arbejdsgiveren, der stod altid to andre der var villige til at arbejde for en lavere løn
- Fra 1870 organisering i partiet *Internationale*
- Forbilledet var socialistisk og fungerede også som fagforening
- Oprindeligt slog staten hårdt ned på fagforeningerne

5. maj 1872

Kanonpunkt: *Slaget på fælleden*

- Louis Pio lederen af *Internationale* indkaldte til demonstration med ordene: "*Maalet er fuldt*"
- Staten der var bekymrede for at den samtidige opstand i Paris
- Staten satte grundlovsstridigt politiet ind mod demonstrationen
- Ingen døde, men mange kom til skade og fagbevægelsen stod svækket de næste par år

Socialdemokratiet og De Samvirkende Fagforbund

- 1878: Oprettelsen af *Socialdemokratiet*
 - ...adskilt men med tætte bånd til fagbevægelsen
- 1898: Dannelsen af *De Samvirkende Fagforbund*
- 1899: Arbejdskamp mellem *De Samvirkende Fagforbund* og *Dansk arbejdsgiverforening*: endte med [Septemberforliget](#)

Forligets resultat var, at arbejdsgiverforeningen accepterede arbejdernes ret til at organisere sig, mens fagbevægelsen anerkendte arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet.

Citat: danmarkshistorien.dk.

Opsamling

- Industrier i fremvækst
- Teknologisk udvikling
- Faldende dødelighed
- Fremgang af indbyggere i byerne
- Flere arbejdere
- Spændinger mellem stat og *Internationale*
- Slaget på Fælled, 5. maj 1872
- Socialdemokratiet oprettes i 1878
- Spetemberforliget 1899

Copyright 1/2

Dette værk er licenseret under en [Creative Commons Navngivelse-DelPåSammeVilkår 2.5 Danmark Licens](#). Eksternt materiale i form af linkede artikler, opgaver o.lign, se de respektive sider for deres ophavsrettigheder.

“Steam engine in action” by User:Panther - Own work; Drawn using Corel Draw! & Image Ready. Licensed under CC BY-SA 3.0 via Wikimedia Commons.

Copyright 2/2

“Maquina vapor Watt ETSIIM” by Nicolás Pérez. Licensed under CC BY-SA 3.0 via Wikimedia Commons.

“Barmen (1870)” by August von Wille †1887 (Scan: de:Benutzer:Morty) - Transferred from de.wikipedia to Commons.. Licensed under Public Domain via Wikimedia Commons.